

23.3.2015

Sammatin tila
Sammatintie 36
34111 LAKIALA

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA SAMMATIN TILAN RN:O 2:92 LAAJENNUSHANKKEESEEN

HANKE

Sammatin tilalle suunniteltavassa laajennuksessa lehmien määrä kasvaa 200:lla yhteensä 600:aan ja vasikoiden määrä kasvaa 35:llä yhteensä 135:een. Suunniteltava nykyisen tilakeskuksen eläinsuojan (navetta) laajennus sijaitsee Ylöjärven kaupungin Metsäkylän (paikallisesti käytettävä nimi Takamaa) Sammatin tilalla Rn:o 2:92. (Kiinteistötunnus 980-414-2-92 SAMMATTI).

Tilalla on nykyisen ympäristöluvan mukaan maidon- ja lihantuotantoon kasvatuspaikat 400 lehmälle, 250 nuorkarjalle ja 100 vasikalle. Umpilehmille on laidunta noin 10 - 20 ha.

Laajennuksessa rakennetaan uusi navetta tilakeskukseen ja 2 lantäsäiliötä tai vuokrataan lisää 5000 m³ säiliötilaa.

Tällä hetkellä lannan vastaanottajat ovat sitoutuneet ympäristötukeen. Lannanlevitykseen on laskennallisesti käytettävissä nykyiselle ja suunnitellulle laajennukselle riittävästi peltoalaa (645 hehtaaria). Etäsäiliötä olisi jatkossa 6 kpl (2 omaa ja 4 vuokrattua). Levityskauma on arvioilta keväällä 65 %, kesällä 25 % ja syksyllä 10 %. Tilalla on käytössä multaava lannanlevitys. (Lähi)tulevaisuudessa tilalla on mahdollista käsitellä osa lannasta separeimalla ja säilöä kuivalantalassa. Kuivalantalalle on olemassa rakennuslupa, ja lantala riittäisi nykyiselle eläinmäärälle.

Tilalle liikennöidään Ylöjärventieltä (2773) Sammatintietä. Kuljetusten määrää kasvattaa lähinnä lisääntynyt rehu kuljetusten määrä 130 käynnillä vuodessa, ja käyntien määrä on jatkossa noin 950.

Uusi (1 kpl) ja nykyiset (4 kpl) rehutornit on varustettu kokoomakaivolla mahdollisten puristenesteiden keräilyä varten. Puristenesteet johdetaan lietesäiliöön. Kunkin rehutornin käyntiaika on muutamia tunteja vuorokaudessa, ja käytössä on kaksi tornia yhtä aikaa. Käyntiaika on sama ympärivuoden.

Maituhuone- ja pesuvedet johdetaan lietesäiliöön.

Polttoainetta varastoidaan tilalla kolmessa 2500 litran alumiinisäiliössä, jotka on varustettu kiinteällä alustalla (ei valuma-altailta). Varastossa säilytetään lisäksi 400 litraa muita öljytuotteita.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilletulo

Asia tuli vireille YVA-lain mukaisena päätösasiana, ja ELY-keskus ilmoitti vireille tulosta hankkeesta vastaavalle.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Hankkeesta vastaava on tarkentanut laajennushankkeen kuvausta 18.12.2014. Levityspelloista ja etäsäiliöiden sijaintipaikoista (2014) on saatu kartta. Pirkanmaan ELY-keskuksen luontoasiantuntija teki kartat lannanlevityspeltojen lähialueiden luontoarvoista ja lähetti nämä kartat hankkeesta vastaavalle tammikuun lopussa 2015. Hankkeesta vastaava antoi lisätietoja lannanlevityksestä ja Natura-alueista 9.2.2015 ja 11.3.2015. Ikaalisten puolella sijaitsevat pellot ovat sopimuspelloja, eli Sammatin tila luovuttaa lannan urakoitsijalle, joka levittää lannan pellon omistajan määräämille pelloille ja maksaa laskun. Lannan omistus siirtyy samalla, kun se otetaan auton kyytiin.

Hankkeesta vastaavan 17.3.2015 antamat lisätiedot. Lavajärven alueen peltoihin ei tule muutoksia lannoituksen suhteen. Ne ovat olleet Sammatin tilalla jo 4 - 5 vuotta, ja koska niillä oli noin 10 - 15 väli vuotta karjanlannan suhteen, niihin on nyt viety maksimimäärät, jotta maan rakenne paranisi. Osa pelloista oli huonossa kunnossa yksipuolisen viljanviljelyn johdosta. Pellot ovat pääosin kovaa savea, joka tiivistyy helposti ilman nurmea ja orgaanista materiaalia. Seuraavaksi peltojen lannoitusta kevennetään.

Koska lannanlevitysalaa on karkeasti 700 ha ja 10 % lannasta (loppukesän aikana muodostuva lanta, eli yleensä alle 10 %) levitetään syksyllä, lohkoille Lavajärven lähellä osuu syyslevitys alle joka kymmenes vuosi tai lähemmäs joka 15. vuosi, jos alan suhteessa mennään. Lisäksi vesistöjen läheisille lohkoille on asiaa vain erittäin kuivina syksyinä.

Lannanlevitysalaa on hankittu lisää, joten levitettävän lannan määrä peltohehtaaria kohden ei kasva. Jaloittelutarhaa ei ole, ja laidunnus tapahtuu pääosin Porissa. Sammatin tilalla on vain vähän laidunta, koska soveltuva ala rajoittaa. Sammatin tilan näkemyksen mukaan ympäristökuormitus lisääntyy hieman alle lehmämäärän suhteessa. Pääosa tulee lehmän lannasta ja muista eläimen tuottamista päästöistä. Liikenne ja muut kuormitukset taas lisääntyvät suhteessa huomattavasti vähemmän, koska eläimet ovat yhdessä paikassa.

Uusi etäsäiliö Ylöjärven Viljakalassa olisi noin 2500 m³:n pyöreä betonisäiliö ja sen korkeus olisi enintään noin 2 metriä maanpinnasta ja syvyys 4 metriä.

Neuvottelut viranomaisten kanssa

Ylöjärven kaupunki (kaavoitus 15.12.2014 ja ympäristönsuojelu 1.12.2014). Sammatin tilakeskus sijaitsee alueella, jolla ei ole voimassa oikeusvaikutteista kaavaa. Ympäristönsuojelun näkemyksen mukaan YVA-menettely ei ole tarpeen mm., koska laajennus tilakeskuksen alueella ei aiheuta lisää ympäristöhaittaa. Tilakeskuksen kasvaessa esim. hajuhaittojen hallinta on tarvittaessa kohtuullinen investointi. Liikenne lisääntyy, mutta sijainti on toiminnalle sopiva. *Lannanlevityksen* hajuhaitta kohdistuu aikaisempaa laajemmin

asutukseen, mutta lannanlevityksestä ei toisaalta ole tullut yhteydenottoja kaupungille ja lannanlevitystä on oletettavasti ollut nykyisinkin kaikilla levitysalueilla eikä muutosta siten aiheutuisi, ja lisäksi lehmänlannan hajuhaitta on pienempi kuin kanan- tai sianlannan hajut.

Hämeenkyrön kunta (ympäristönsuojelu) 10.3.2015 ja 17.3.2015. Sammatin tilakeskus sijaitsee Hämeenkyrön Lavajärven valuma-alueella Sorvajärven kautta. Lavajärven veden laadullinen tila oli hyvä, mutta nyt ekologisen luokituksen myötä Lavajärvi katsotaan kunnoltaan tyydyttäväksi. Lisäksi ranta-asukkailta on viime vuosina tullut yhteydenottoja järven tilan huononemisesta. Yhtä tai ainutta syytä tähän on vaikea osoittaa, mutta haja-kuormitukseen ja sen vähentämiseen tulee kiinnittää huomiota. Asukkaiden yhteydenotot Lavajärven kunnosta kuntaan ajoittuvat aikalailla viimeisen viiden vuoden sisään. Lisäksi yhteydenottoja on tullut Lavajoki - Rokkakoskenjoen alueelta.

Toiminnan laajetessa on hyvä kiinnittää huomiota lannan varastointitilojen asianmukaisuuteen, tiiveyteen ja tilavuuksien riittävyteen. Erityisesti tulee huolehtia siitä, että lantaa levitetään suunnitelmallisesti eikä vain tilakeskusta lähinnä oleville pelloille. Houkutusta siihen voi olla, jos osa pelloista (n. 135 ha) sijaitsee Ikaalisissa, jolloin lannan kuljetusmatka on pitkä. Etäsäiliöt on hyvä ratkaisu ja tukee lannan asianmukaista hyödyntämistä.

Natura-alueella (Ruonanjoen valuma-alueella) tulee erityisesti kiinnittää huomiota vesistöön ja ojiin jätettäviin suojakaistoihin ja niiden leveyteen sekä ajankohtaan milloin lantaa levitetään ja levityskalustoon sekä onko mahdollista lisätä peltojen talvipeitteisyyttä ym. vesiensuojelutoimenpiteitä. Lannanlevityksessä on selvitettävä mahdolliset talousvesikaivot ja huolehdittava, ettei niille aiheuteta haittaa.

Ikaalisten kaupunki, (ympäristönsuojelu) 12.3.2015. Lannanlevityspeltoja on merkittävä pinta-ala myös Ikaalisten puolella. Liitekarttaan ei ole kuitenkaan merkitty peltojen tai mahdollisten etäsäiliöiden sijainteja, ja ne saattaisivat esimerkiksi olla Röyhön suunnassa. Alueella ei ole pohjavesialuetta, mutta ranta-alueilla on viljelyksiä ja suoja-alueet todennäköisesti otetaan huomioon. Merkittävät ympäristövaikutukset eivät ole todennäköisiä.

Pohjois-Savon ELY-keskus, kalatalousviranomainen, 17.3.2015. Sammatin tilakeskus sijaitsee Lavajärven valuma-alueella. Lavajärvi laskee Lavajoen ja Sarkkilanjärven kautta Mahnalanselkään. Lavajärveen laskee Ruonanjoki. Ruonanjoessa on harva taimenkanta. Viimeaikaisissa selvityksissä on todettu, että Ruonanjoen taimenen poikastuotanto on heikkoa ja siinä on vuosien välillä suuria vaihteluita. Lavajoen taimenkannasta ei ole tietoa.

Sammatin tilalla syntyvä lanta levitetään laajalla alueella sijaitseville pelloille, joita sijaitsee useilla eri valuma-alueilla. Vain osa pelloista on Lavajärven valuma-alueella. Toiminnan laajentuessa on kiinnitettävä erityistä huomiota lannan varastointiin ja levitykseen. Lantaa tulee levittää suunnitelmallisesti, tavoitteena vesistökuormituksen vähentäminen.

Muut viranomaislausunnot ja päätökset

Pirkanmaan ELY-keskus. Ympäristönsuojelulain mukaisen valvontaviranomaisen tarkastuspöytäkirja ympäristöluvan mukaisesta toiminnasta (3.9.2014, PIRELY/406/07.00/2010).

Pirkanmaan ELY-keskus antoi YVA-lain mukaisen päätöksen (ei sovelleta) Sammatin tilan edellisestä laajennushankkeesta 22.6.2009 (PIR-2009-R-18-531).

Ehdotus (tilanne 17.3.2015) Pirkanmaan vesienhoidon toimenpideohjelmaksi vuosille 2016–2021. Toimenpideohjelmassa alue on Ikaalisten reitti ja Jämijärvi.

HANKKEEN TUNNISTETUT TODENNÄKÖISET MERKITTÄVÄT HAITALLISET YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

YVA-lain mukainen soveltamispäätös perustuu pääasiassa olemassa oleviin tietoihin hankkeen suunnitellun sijoituspaikan ympäristöstä sekä hanketyypin ja suunniteltavan hankkeen todennäköisistä ympäristövaikutuksista. Tällaisia olemassa olevia tietoja ovat mm. ympäristöhallinnon paikkatiedot ja alueen viranomaisten paikallistuntemus. Käytettävissä olevien tietojen perusteella on mahdollista riittävästi tunnistaa, voiko hanke aiheuttaa todennäköisesti merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Lisäksi tiedolliset puutteet hankekuvauksessa ja/tai ympäristövaikutuksista on otettava huomioon ympäristövaikutusten tunnistamisessa. Päätöstä varten ei siten laadita uusia selvityksiä ja arviointeja.

Vaikutuksen nykyiseen maankäyttöön

Tilakeskuksen laajennushankkeen alue sijoittuu pääosin hankkeesta vastaavan nykyisen tilakeskuksen yhteyteen.

Lannanlevityspeltoja sijaitsee Ylöjärvellä taajama-asutuksen alueella mm. Metsäkylässä lähellä valmisteilla olevaa osayleiskaavaa, pienkylissä ja maaseutualueella. Ylöjärven Viljakkalassa levityspelto sekä yksi suunnitelman uusista etäsäiliöistä sijoittuisi maakunnallisesti arvokkaalle Viljakkalan Harhalan kulttuurimaisema-alueelle (Ehdotus 2013/ Pirkanmaan maakuntakaava 2040). Uusi etäsäiliö sijoitettaisiin metsän siimekseen, suojaiseen paikkaan, mikä vähentää vaikutusta maisemaan ja samalla hajun leviämistä.

Hämeenkyrössä lannoituspeltoja on Lavajärveen laskevan Ruonanjoen, Lavajärven ja järvestä laskevan Lavajoen läheisyydessä ja valuma-alueilla. Lavajärvestä Lavajokea alapuoliseen vesistöön on Pirkanmaan 1. maakuntakaavan (Rokkakoskenjoen) reittimelontareitti.

Ikaalisissa peltoja on 135 ha Kyrösjärven pohjoispuolella. Tilalla on varalla peltoja myös Tampereen Teiskossa, mutta niitä ei todennäköisesti tulla käyttämään.

Kuljetusliikenne

Kuljetusreitti Ylöjärventieltä (2773) Sammatintietä tilakeskukseen ei kulje taajamien kautta. Lannanlevityspeltoja sijaitsee mm. lähellä Ylöjärventietä (2773) ja Koivistonkyläntietä (2772), Uutta-Kuruntietä (65) ja Länsi-Teikontietä (3312) sekä Luhalahdentietä (276), mutta kuljetusreittejä pelloille ja etäsäiliöille ei ole merkitty kartalle tarkemmin.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Lannanlevityspeltoja ja etäsäiliöitä sijaitsee lähellä asutustaajamia. Lannanlevityksestä on tiedossa yksittäinen valitus Hämeenkyrön Komin alueelta. Rehutornien melusta on valitettu muutamia kertoja viime vuosina. Lavajärven ranta-asukkailta on viime vuosina tullut yhteydenottoja järven tilan huononemisesta, johon saattaa osaltaan vaikuttaa hajakuormitus.

Ympäristöonnettomuudet ja riskit

Hankkeen mahdolliset onnettomuuksien ympäristövaikutukset voivat kohdistua Natura-alueisiin kuten lannanlevityksen tai liikenneonnettomuuksien aiheuttama vesistökuormitus.

Ylilannoituksen huuhtoumariski ei ole todennäköinen suunnitelmassa esitetyn peltoalan mukaan laskettuna. Tilakeskuksessa ympäristöonnettomuus riski voi liittyä lähinnä polttonesteiden ja kemikaalien varastointiin.

Lannanlevityksen vaikutukset ja yhteisvaikutukset luontoarvoihin

Nykyisellään lannanlevitykseen käytettävissä oleva peltoala on 634,5 ha. Lantaa on levitetty ensisijaisesti omille pelloille ja ylijäämä on luovutettu vastaanottajille. Eläinmäärän muutos siis lisää vastaanottajille menevää lantamäärää. Sopimuksia luultavasti tehdään lisää, koska vastaanottohalukkuutta on enemmän kuin luovutettavaa lantaa. Lannan levityskauma pysyy luultavasti ennallaan. Lietteen multaava levitystekniikka ei muutu.

Pirkanmaan ELY-keskukselle on toimitettu kartta nykyisistä lannanlevityspelloista (Ylöjärvi, Hämeenkyrö) ja etäsäiliöistä (omista, vuokratuista ja lannan vastaanottajien pelloista). Pirkanmaan ELY-keskuksen luontoasiantuntija teki kartat lannanlevityspeltojen lähialueiden luontoarvoista.

Natura-alueet

Nykyisiä lannanlevityspelloja sijaitsee kolmen Natura-alueen lähellä, Hirvijärvi, Alhonlahden alue ja Ruonanjoki. Hirvijärven ja Alhonlahden alueen Natura-alueiden lähipelloille on levitetty lantaa jo pitkään ennen kuin pellot ovat tulleet Sammatin tilan viljelykseen. Pelloilla käytetään suojakaistoja. Nykyisten ja tulevien lannanlevityspeltojen yhteisvaikutukset ympäristöön voivat olla sellaisia, että toiminta todennäköisesti merkittävästi heikentää Hirvijärven, Alhonlahden alueen ja Ruonanjoen Natura-alueiden suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Lantaa vastaanottavien peltoja sijaitsee myös Anttilanlahden rannalla Ylöjärven Taivalpohjan kylässä. Anttilanlahden ranta-alueella on tehty sekä perinnebiotoopin hoitoa että luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistämistä koskevia erityistukisopimuksia, jotka kuitenkin päättyvät uuden maatalouden ympäristötukiohjelmakauden alkaessa keväällä 2015. Viljelijät hakevat todennäköisesti uuden kauden alkaessa uusia ympäristösopimuksia entisille alueille. Ympäristösopimus (kuten ennen erityistukisopimus) koskee vain sitä lohkoa, jolla sopimus on. Lisäksi ympäristövaikutuksissa on otettava huomioon, että muilta jyrkiltä pelloilta voi valua ravinteita sopimusalueelle kuten metsäsaarekkeisiin, joita ei saa lannoittaa. Anttilanlahden rantapeltojen lannanlevityksellä ei todennäköisesti ole haitallisia vaikutuksia edellä mainituille ympäristösopimusalueille, kun otetaan huomioon metsäsaarekkeiden sijainti muuta ympäristöä korkeammalla.

Lavajärveen laskevassa Ruonanjoessa on harva taimenkanta. Taimenen lisääntyminen on viime vuosien aikana ollut joessa heikkoa ja poikastuotannossa on ollut suuria vaihteluita. Lavajärvestä laskevan Lavajoen taimenkannasta ei ole tietoja. Vain osa pelloista, johon lantaa levitetään, sijaitsee Lavajärven valuma-alueella. Lannan levityksen vaikutukset jakautuvat laajalle, usean vesistön valuma-alueelle, mikä vähentää vaikutuksia yksittäiseen järveen tai jokeen.

Luonnonvarojen käyttö

Lannan lannoituskäyttö korvaa uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöä. Laajennushankkeen suurempi jätekertymä mahdollistaa muovijätteen kierrätyksen hyötykäyttöön.

Melu, häiritsevyys, yhteisvaikutukset

Korkeiden rehutornien aiheuttaman melun leviäminen on esteetöntä, koska tilakeskus sijaitsee muuta ympäristöä ylempänä ja ympäristö on avoin eikä lähellä ole metsäalueita. Tilakeskuksen rehutornit ovat aiheuttaneet melua, jota hankkeesta vastaava on vaimentanut rakenteellisesti. Laajennus voi lisätä rehutornien aiheuttaman melun kestoa ja toistuvuutta ja yhteismelun voimakkuutta. Meluun vaikuttaa ilmeisesti uuden tornin melua tuottavat ominaisuudet. Melu ei kohdistu kuitenkaan suureen väestömäärään pienkylän ja maaseudun alueilla, ja siten hankkeesta ei todennäköisesti aiheudu merkittävää melua YVA-lain tarkoittamalla tavalla.

Haju ja ilmanlaatu

Laajennushanke aiheuttaa hajuhaittaa tilakeskuksen ympäristössä, lannanlevitys- ja kuljetusalueilla. Naudanlannan pintaan muodostuu myös ns. kuivakuori, mikä estää melko tehokkaasti hajujen leviämisen etäsäiliöstä ympäristöön. Muutos verrattuna nykytilaan ei todennäköisesti muodostu ympäristövaikutuksiltaan merkittäväksi.

Pintavedet sekä yhteisvaikutukset

Sammatin tilakeskus sijaitsee Hämeenkyrön Lavajärven valuma-alueella pienemmän Sorvajärven kautta. Lavajärven veden laadullinen tila ollut hyvä, mutta nyt ekologisen luokituksen mukaan Lavajärvi on kunnoltaan tyydyttävä. Lisäksi ranta-asukkailla on viime vuosina tullut yhteydenottoja järven tilan huononemisesta. Yksi selittävä syy voi olla haja-kuormitus, koska Sammatin tila on levittänyt Lavajärven läheisille peloille viime vuosina tavanomaista enemmän lantaa tavoitteena parantaa savisen maaperän laatua. Nykyisestä tilakeskuksen toiminnasta tai lannanlevityksestä on siten saattanut aiheutua haittaa Hämeenkyrön Lavajärveen ja sen alapuolisen vesistöön vedenlaatuun. Jatkossa, ja laajennushankkeen aikana määrä on pienempi ja vaikutukset todennäköiset nykyistä vähäisempiä.

Pirkanmaan vesienhoitosuunnitelma- ja toimenpide-ehdotuksen (tilanne 17.3.2015) mukaan Lavajärven veden laatu on mallinnuksen (ei riittäviä mittaustuloksia käytettävissä suunnitelmassa) mukaan tyydyttävä eikä se saa heikentyä, vaan sille on asetettu tavoitteeksi hyvä ekologinen tila vuoteen 2029 mennessä (jatkoaika). Sammatin tilakeskus ja lannanlevityspellot ovat eräitä järveä kuormittavia toimintoja. Lavajärvi laskee Lavajokeen ja Rokkakoskenjokeen, joiden ekologinen tila on mittaustietojen perusteella luokiteltu tyydyttäväksi, ja jokivesistöissä tavoite on saavuttaa hyvä tila vuoteen 2021 mennessä.

Laajennushankkeen lannanlevityksen vaikutukset voivat kohdistua luontoarvoihin siten, että haitalliset suorat ja välilliset ympäristövaikutukset ja yhteisvaikutukset vedenlaatuun sekä eliöstöön ja ekosysteemiin ovat todennäköisesti merkittäviä. Haitat esimerkiksi taimenen ja raakun elinympäristöihin Lavajärveen laskevassa Ruonanjoessa voivat olla merkittäviä.

Muutoin käytettävissä olevien tietojen mukaan nykyisestä lannanlevityksestä ei aiheudu todennäköisesti merkittäviä suoraa tai välillisiä vaikutuksia pintavesiin muilla valuma-alueilla Ylöjärvellä tai Hämeenkyrössä. Lannanlevityksen mahdollisista haitoista ympäristölle Ikaalisissa ei ole käytettävissä tietoja, koska hankkeesta vastaava luovuttaa lannan toiselle toimijalle.

Pohjavedet

Tilakeskus, laitumet, suunnitelman mukaiset etäsäiliöt tai lannanlevitysalueet eivät sijaitse luokitetulla pohjavesialueella Ylöjärven tai Hämeenkyrön eivätkä todennäköisesti Ikaalisten alueella. Hankkeen vaikutukset pohjavesiin eivät todennäköisesti muodostu merkittäviksi.

Maaperä

Tilan maaperän ja pohjaveden tilasta ei ole käytettävissä selvitystä.

Yhteisvaikutukset nykyisen toiminnan kanssa ja hankkeen koko

Navetan suunniteltu laajennus 200 lehmällä ja 35 vasikalla vastaisi laskennallisesti noin (1360+49) 1409 lantayksikköä, joka olisi 45–47 % YVA-asetuksen 6 § hankeluettelon 1-kohdassa tarkoitetun eläinsuoja-hankkeen lantayksikköjen määrästä. Navettojen ja hankeluettelossa mainittujen eläinsuojien ja eläinten kasvatuksen sekä lannankäsittelyn aiheuttamat ympäristövaikutukset ovat kuitenkin toisistaan poikkeavia. Hankekokojen vertailu on siten suuntaa-antavaa. Tilan nykyiset eläinsuojat vastaisivat vastaavalla lantayksikkömäärän vertailulla hankeluettelon 1-kohdan eläinsuoja-hankkeiden kokoa.

Laajennushankkeella ja Sammatin tilan nykyisellä toiminnalla voi olla yhteisvaikutuksia mm. ekologisesti luokiteltuihin vesistöihin. Lannan levityspelloilla voi olla yhteisvaikutuksia valuma-alueiden muun maa- ja metsätalouden kanssa. Käytettävissä olevat tiedot kuten vesienhoidon toimenpideohjelman tiedot (Ikaalinen ja Jämijärvi osa-alue) ovat liian yleispiirteisiä tilakohtaisten vaikutusten arviointiin. Suunniteltavan hankkeen suoriin ja välillisiin yhteisvaikutuksiin liittyy epävarmuutta.

RATKAISU

Pirkanmaan ELY-keskus päättää, että Sammatin tilan laajennushankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-lain) 4 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan asetuksella tarkemmin säädettäviin hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön paneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi.

Lain 4 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Harkittaessa YVA-lain mukaan vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa otetaan erityisesti huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

Tämä päätös koskee vain YVA-lain soveltamista yksittäiseen hankkeeseen eli kyseessä on oikeusharkintaan perustuva päätös YVA-lain 4 § soveltamisalasta. YVA-lakiin perustuvassa päätöksessä ei voida ennakoiden ottaa huomioon muiden lakien mukaan myöhemmin edellytettäviä selvityksiä eikä mahdollisten hyväksymispäätöksiensä sisältöä.

Suunniteltu laajennushanke on arviolta YVA-asetuksen hankeluettelossa mainittua hanketta olennaisesti pienempi, kun suuntaa-antavasti verrataan hankkeesta muodostuvia uusia lantayksikkömääriä hankeluettelon 1-kohdan eläinsuojien lantayksikkömääriin. Nykyinen toiminta olisi samalla vertailulla hankeluettelon eläinsuojan laajuista toimintaa. Eläinsuojahanketyyppien muut YVA-asetuksen 7 §:ssä tarkoitetut kriteerit ovat kuitenkin toisistaan poikkeavia.

Tässä YVA-päätöksessä hankkeeseen on otettu kuuluvaksi suunnitelmassa kuvatut tilakeskuksen muutokset, mahdolliset uudet etäsäiliöt sekä lannanlevitysalueet. Lannanlevitysalueet on otettu huomioon laajennuksen ja nykyisen toiminnan osalta, koska levityksen kohdistuminen ei ole yksilöitävissä tietyille tiloille ja lohkoille.

Hankkeella voi olla yksistään tai yhdessä nykyisen toiminnan kanssa todennäköisesti merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Natura-alueisiin mukaan lukien onnettomuudet.

Laajennushankkeella ja Sammatin tilan nykyisellä toiminnalla sekä alueen muulla maa- ja metsätaloudella on todennäköisesti haitallisia yhteisvaikutuksia ekologisesti luokiteltuihin vesistöihin ja veden laadun heikkenemisellä on todennäköisesti välillisiä haitallisia vaikutuksia mm. taimenen elinympäristöön. Taimenen esiintyvyyttä heikentäviä tekijöitä ei ole voitu selittää ja tilanne on ollut havaittavissa jo pitkään mm. Ruonanjoessa. Veden laadun merkitykseen taimenen esiintymiseen liittyy siten tiedollista epävarmuutta, ja lisäksi jatkossa Sammatin tilan lannanlevityksen kuormitus Lavajärveen ja sen alapuoliseen vesistöön todennäköisesti vähenee.

Laajennushankkeen aiheuttamat muut ympäristövaikutukset eivät yksistään tai yhdessä Sammatin tilan nykyisen toiminnan kanssa aiheuta todennäköisesti YVA-lain tarkoittamia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Suunniteltavasta hankkeesta aiheutuu todennäköisesti haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka eivät kuitenkaan ole kokonaisuutena laadultaan tai laajuudeltaan merkittävydeltään rinnastettavissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa mainittujen eläinsuoja-hankkeiden merkittäviin haitallisiin ympäristövaikutuksiin, kun otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne mukaan lukien yhteisvaikutukset tilan nykyisen toiminnan ja muiden alueen toimintojen kanssa.

Selvilläolovelvollisuus

Hankkeesta vastaavan on oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista, vaikka hankkeeseen ei sovelleta YVA-lain mukaista arviointimenettelyä.

Edellä päätöksessä mainitut Natura-alueisiin kohdistuvat ympäristövaikutukset ja yhteisvaikutukset on tarpeen täydentää jo hankkeen suunnittelua ja haittojen estämistä varten, koska muutoin toiminta todennäköisesti merkittävästi heikentää Hirvijärven, Alhonlahden

alueen ja Ruonanjoen Natura-alueiden suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Hanke edellyttää ainakin Natura-tarveharkinnan.

Hajakuormituksen mahdollista kohdistumista Hämeenkyrön Lavajärveen ja merkitystä järven vedenlaadulle on lisäksi suositeltavaa selvittää.

Mahdollisuuksia vähentää hankkeen vaikutuksia kalastoon ja kalastukseen on suositeltavaa selvittää kuten ravinnevalumia pienentävää lannan levitystä ja huolellista lannan varastointia.

Lannanlevityksen mahdollisista haitoista ympäristölle Ikaalisissa ei ole käytettävissä tietoja, koska hankkeesta vastaava luovuttaa lannan toiselle toimijalle. Näiltä osin mahdollisia vaikutuksia on suositeltavaa selvittää tarvittaessa mm. yhdessä Ikaalisten ympäristösuojeluviranomaisen kanssa.

Jo hankkeen suunnittelussa on tärkeää selvittää uuden rehutornin aiheuttama melutaso ja häiritsevät taajuudet (takuarvo) sekä mahdollisuus torjua melun leviämistä ympäristöön.

Ympäristöonnettomuuksien estäminen on tarpeen olla ajan tasalla kuten polttoainevarastointi tilakeskuksessa.

Hankkeen ympäristövaikutusten tarkastelussa on suositeltavaa käyttää myös alueellista paikallisasiantuntemusta Pirkanmaan ympäristötilasta ja ympäristötavoitteista.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994,67/1999,458/2006) 4, 6, 19,25§
Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) 4, 6, 7 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 § 2 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan.

Yksikön päällikkö

Mari Rajala

Ylitarkastaja

Leena Ivalo

PÄÄTÖS saantitodistusta vastaan hankkeesta vastaavalle

TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä kuulutetaan (14 pv) Ylöjärven kaupungin, Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin virallisilla ilmoitustauluilla ja se on lisäksi luettavissa kaupunkien ja kunnan sähköisillä ilmoitustauluilla. Päätös on nähtävillä Ylöjärven kaupungintalolla, Kuruntie 24 ja Hämeenkyrön kunnantalolla, Härkikuja 7 sekä Ikaalisten kaupungintalolla, Valtakatu 5. Päätös on nähtävillä Pirkanmaan ELY-keskuksen kotisivulla <http://www.ymparisto.fi/YVA-paatokset/Pirkanmaa>

TIEDOKSI

Ylöjärven kaupunki, ympäristönsuojelu ja kaavoitus
Hämeenkyrön kunta, ympäristönsuojelu
Ikaalisten kaupunki, ympäristönsuojelu
Pohjois-Savon ELY-keskus, kalatalousviranomainen
Varsinais-Suomen ELY-keskus, YVA-yhteysviranomainen
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristöluvut
Pirkanmaan liitto
Suomen ympäristökeskus

LIITE Valitusosoitus

VIITEAINEISTO

Eläinsuoja-hankkeen suunnittelun ympäristövaikutusten arviointia ohjaavat osaltaan Pirkanmaan ja valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat sekä niiden ympäristöarvioinnit (SOVA-laki, suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa laadittava ympäristöselostus). Esimerkiksi yksittäiset maatalouteen liittyvät toimenpiteet ja hankkeet toteuttavat suunnitelmia ja ohjelmia Pirkanmaalla. SOVA-lain mukaan suunnitelmien ja ohjelmien seurannassa kerätään tietoa niiden toteutumisesta mukaan lukien myönteiset ympäristövaikutukset ja mm. kielteisten ympäristövaikutusten estämisestä ja ympäristön tilasta. Ohessa on suunnitelmia ja ohjelmia, jotka antavat kokonaiskuvaa Pirkanmaan keskeisistä ympäristötavoitteista ja koottua tietoa alueellisesta paikallistuntemuksesta.

Ehdotus Pirkanmaan vesienhoidon toimenpideohjelmaksi vuosille 2016 - 2021; Ikaalisten reitti ja Jämijärvi (17.3.2015), kuulutus 1.10.2014–30.3.2015, http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesiensuojelu/Vesienhoidon_suunnittelu_ja_yhteistyö/Vesienhoito_ELYkeskuksissa/Pirkanmaa, <http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B700663C4-9AFF-41EC-A1A7-264481ED71AB%7D/103659>

Pirkanmaan ELY-keskus, Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitys - Pirkanmaa (SOVA), 2015), <http://www.ymparisto.fi/pirkanmaanvesihuoltoSOVA>

Pirkanmaan maakuntakaava 2040:n luonnos ja -aineisto kuulutuksella 5.3.–10.4.2015). Pirkanmaan liitto, <http://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/>, http://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/Pirkanmaan%20maakunnallisesti%20arvokkaiden%20maisemalualueiden%20p%C3%A4ivitysinventointi%20RAPORTTI%202013_pieni.pdf

Pirkanmaan ilmasto- ja energiastrategia valmistui toukokuussa 2014. Pirkanmaan liitto,
http://www.pirkanmaa.fi/files/files/hallinto/julkaisut/pdf/IE-raportti_netti.pdf

Pirkanmaan ympäristöohjelma, Pirkanmaan liitto,
http://www.pirkanmaa.fi/files/files/hallinto/julkaisut/pdf/IE-raportti_netti.pdf

Biotalouden kehittämissuunnitelma (aloitettu vuonna 2015), Pirkanmaan liitto,
<http://www.pirkanmaa.fi/fi/biotaloudesta-uusi-aalto-pirkanmaalle>

Etelä- ja Länsi-Suomen alueellinen jätehuoltosuunnitelma, Katsaus jätehuollon tilaan Etelä- ja Länsi-Suomessa (kesäkuu 2014) ja ohjelma (2009), <http://www.ymparisto.fi/elsu>,
<http://www.doria.fi/handle/10024/97316> ja <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/38011>

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014 - 2020 (komissio 12.12.2014)
<https://www.maaseutu.fi/fi/maaseutuohjelma/Sivut/default.aspx#sthash.8GqDJ3eW.dpufM>
aaseudun kehittämisohjelma

LISÄTIEDOT Ylitarkastaja Leena Ivalo, p. 0295 036 000